

Na tej stronie przedstawiono informacje na temat systemu prawnego w Bułgarii oraz zarys prawa bułgarskiego.

Źródła prawa

Krajowe źródła prawa

Źródła prawa obejmują:

konstytucję Republiki Bułgarii (ogłoszoną w dzienniku urzędowym (Darzhaven vestnik/Държавен вестник – ДВ) nr 56 z dnia 13 lipca 1991 r., z późniejszymi zmianami: ДВ nr 85 z dnia 26 września 2003 r., ДВ nr 18 z dnia 25 lutego 2005 r., ДВ nr 27 z dnia 31 marca 2006 r., ДВ nr 78 z dnia 26 września 2006 r. – orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nr 7/2006, ДВ nr 12 z dnia 6 lutego 2007 r., ДВ nr 100 z dnia 18 grudnia 2015 r. [DB1]);

ustawodawstwo pierwotne oraz

ustawodawstwo wtórne.

Orzecznictwo nie stanowi formalnego źródła prawa, ale jest wiążące dla organów ścigania.

Europejskie i międzynarodowe źródła prawa

Do pisanych instrumentów prawnych zalicza się: konstytucję Republiki Bułgarii, umowy międzynarodowe, ustawy oraz akty prawa wtórnego (dekrety, zarządzenia, rozporządzenia, wytyczne i polecenia).

Nadrzędnym aktem prawnym jest **konstytucja Republiki Bułgarii** (Konstitutsiata na Republika Bgaria/Konstitucijata na Република България). Określa ona sposób organizacji, zasady funkcjonowania, uprawnienia i obowiązki instytucji państwowych, a także prawa i obowiązki obywateli.

Ustawa (*zakon/Закон*) jest aktem normatywnym regulującym – *ab initio* lub na podstawie konstytucji – stosunki społeczne, które należy uregulować w sposób trwały, uchwalanym, w zależności od przedmiotu ustawy lub osób, których ustawa dotyczy, przez co najmniej jeden organ ustawodawczy lub jego departamenty.

Wszystkie akty ustawodawcze podlegają promulgacji i wchodzą w życie po upływie trzech dni od daty ich ogłoszenia, chyba że w treści samych tych aktów przewidziano inny termin.

Rada Ministrów wydaje **dekret** (*postanovlenie/постановление*), aby przyjąć rozporządzenie, zarządzenie lub wytyczne oraz aby uregulować – zgodnie z przepisami ustaw – stosunki społeczne nieuregulowane w tych przepisach w ramach swoich kompetencji wykonawczych i administracyjnych.

Rozporządzenie (*pravilnik/Правилник*) to akt normatywny przyjmowany w celu wykonania ustawy w całości. Dotyczy ono sposobu organizacji organów państwowych i samorządowych lub porządku wewnętrznego prowadzonych przez nie działań.

Zarządzenie (*naledba/Наредба*) jest aktem normatywnym wydawanym w celu wykonania niektórych przepisów lub innych części nadrzędnego aktu normatywnego.

Wytyczne (*instruktsia/Инструкция*) są aktem normatywnym, w którym organ wyższego szczebla wydaje podlegającym mu organom instrukcje dotyczące wdrażania aktu normatywnego, który organ ten wydał lub ma obowiązek wdrożyć.

Istotne są również inne, niepisane źródła prawa, takie jak **prawo zwyczajowe** oraz **ogólne zasady prawa**.

Za dodatkowe źródło prawa można uznać **wykładnię prawa dokonywaną przez sądy najwyższe**.

Trybunał Konstytucyjny (Konstitutsionen sad/Konstitucijonen съд) wydaje orzeczenia, uchwały i zarządzenia.

Trybunał rozstrzyga co do istoty sprawy w drodze orzeczenia.

Orzeczenia Trybunału ogłaszane są w dzienniku urzędowym w terminie 15 dni od daty ich wydania i wchodzą w życie po upływie trzech dni od daty ogłoszenia.

Hierarchia norm prawnych

Nadrzędnym aktem prawnym jest konstytucja Republiki Bułgarii. W konstytucji nie wysłowiono w sposób wyraźny zasady wyższości prawa Unii, ale uznaje się, że jest ono nadrzędne w stosunku do prawa krajowego.

Zgodnie z art. 5 ust. 4 konstytucji umowy międzynarodowe, które ratyfikowano zgodnie z procedurą konstytucyjną, a następnie ogłoszono, i które weszły w życie w Bułgarii, stają się częścią krajowego porządku prawnego. Umowy te są nadrzędne względem wszelkich sprzecznych z nimi przepisów prawa krajowego.

Kolejną pozycję w hierarchii źródeł prawa zajmują ustawy. Organy wykonawcze wydają akty prawa wtórnego, m.in. dekrety, zarządzenia, decyzje, rozporządzenia, wytyczne i polecenia.

Struktura instytucjonalna

Instytucje odpowiedzialne za stanowienie prawa

Zgromadzenie Narodowe (Narodno sabranie/Народно събрание) sprawuje władzę ustawodawczą. Może ono uchylać, nowelizować, uzupełniać i uchylać ustawy.

Na podstawie ustaw oraz w celu ich wykonania **Rada Ministrów** (Ministerski savet/Министерски съвет) przyjmuje dekrety, polecenia i decyzje. W drodze dekretów Rada Ministrów przyjmuje również rozporządzenia i zarządzenia.

Ministrowie wydają rozporządzenia, zarządzenia, wytyczne i polecenia.

Rada Ministrów zawiera umowy międzynarodowe, jeżeli jest do tego upoważniona na mocy przepisów. Zgromadzenie Narodowe ratyfikuje (lub odrzuca) umowy międzynarodowe, które:

mają charakter polityczny lub wojskowy;

dotyczą udziału Republiki Bułgarii w organizacjach międzynarodowych;

przewidują zmianę granic Republiki Bułgarii;

nakładają obowiązki finansowe na Skarb Państwa;

przewidują udział państwa w międzynarodowych postępowaniach arbitrażowych lub sądowych;

dotyczą podstawowych praw człowieka;

dotyczą skutków stosowania prawa lub wymagają nowych przepisów umożliwiających egzekwowanie ich postanowień;

wyraźnie wymagają ratyfikacji;
przyznają Unii Europejskiej uprawnienia wynikające z konstytucji.

Proces legislacyjny

Uchwalenie konstytucji

Nową konstytucję uchwała Wielkie Zgromadzenie Narodowe (Veliko narodno sabranie/Велико народно събрание), w którego skład wchodzi 400 członków. Zgromadzenie Narodowe może zmieniać dowolne przepisy konstytucji z wyjątkiem tych, które wchodzi w zakres kompetencji Wielkiego Zgromadzenia Narodowego. Zmiana konstytucji wymaga większości trzech czwartych głosów ogółu członków Zgromadzenia Narodowego w trzech głosowaniach odbywających się w trzech różnych dniach. Przewodniczący Wielkiego Zgromadzenia Narodowego podpisuje zmianę konstytucji i ogłasza ją w dzienniku urzędowym w terminie siedmiu dni od daty jej uchwalenia.

Inicjatywa ustawodawcza

Zgodnie z art. 87 konstytucji każdy członek Zgromadzenia Narodowego lub Rady Ministrów ma prawo wnieść projekt ustawy.

Zgromadzenie Narodowe przyjmuje projekt ustawy w dwóch czytaniach. W pierwszym czytaniu omawia się całość projektu. Członkowie Zgromadzenia mogą składać pisemne wnioski o zmianę projektu ustawy, który przyjęto w pierwszym czytaniu, w terminie określonym przez Zgromadzenie Narodowe.

Zgromadzenie Narodowe szczegółowo omawia projekt ustawy i przyjmuje go w drugim czytaniu. Przyjęty projekt przekazuje się prezydentowi Republiki Bułgarii, który podpisuje dekret w sprawie ogłoszenia ustawy. Ustawę ogłasza się w dzienniku urzędowym. Ustawa wchodzi w życie po upływie trzech dni od daty jej ogłoszenia, chyba że w treści ustawy przewidziano inny termin.

Prawnicze bazy danych

Dziennik urzędowy (Darzhaven vestnik/Държавен вестник) jest dostępny nieodpłatnie na stronie internetowej [dziennika urzędowego](#). Wydanie internetowe zawiera projekty ustaw ogłoszone przez Zgromadzenie Narodowe, dekrety wydane przez Radę Ministrów, umowy międzynarodowe, inne akty prawne, a także ogłoszenia o zamówieniach publicznych i koncesjach itp.

Komercyjne prawnicze bazy danych, takie jak [Apis](#), [Ciela](#) oraz [Encyklopedia Prawnicza](#), oferują pełen zakres informacji prawnych, lecz są odpłatne.

Ostatnia aktualizacja: 20/07/2022

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.